
Contribuția fostului județ Mureș-Turda la «Fondul Jertfelor Liniei Demarcaționale» (1919)

Dr. Vasile MĂRCULEȚ
Dr. Alexandru BUCUR

Cuvinte cheie: Fondul Jertfelor Liniei Demarcaționale, Reuniunea Femeilor Române, Sibiu, județul Mureș-Turda, Târgu Mureș, Reghinul Săsesc, Pozed (Bozed), Lechința Mică, Samsud.

Keywords: the Border Line Victim's Fund, the Reunion of Romanian, Sibiu, Mureș-Turda County, Târgu Mureș, Reghinul Săsesc, Pozed (Bozed), Lechința Mică, Samsud.

Unirea Transilvaniei cu România, proclamată de marea adunare a națiunii române, desfășurată la 1 Decembrie 1918 la Alba Iulia, a determinat o puternică efervescență națională în rândul tuturor locuitorilor români ai provinciei. Pe plan extern, actul de la Alba Iulia, recunoscut de Puterile Aliate, a fost puternic contestat de statul maghiar, care a recurs inclusiv la folosirea forței armate pentru împiedicarea lui.

Înființarea Fondului Jertfelor Liniei Demarcaționale

Oprirea ofensivei armatei române, în urma dispozițiilor comandamentului aliat, a încurajat forțele maghiare să reia acțiunile antiromânești, încălcând cu bunăștiință hotărârile internaționale. Profitând de oprirea ofensivei armatei române în Transilvania, forțele armate ale Ungariei au ocupat întinse regiuni din vestul provinciei, situate în zona liniei de demarcație, stabilită de Aliați. Scopul acestor acțiuni este clar semnalat de Constantin Kirițescu, care consemna că „*recăștigarea Ardealului este acum obiectivul principal al eforturilor lor*”¹.

Regimul de ocupație, a avut un pronunțat caracter antiromânesc. El a supus populația românească unor violențe și abuzuri greu de imaginat². Presa românească a vremii, din Transilvania îndeosebi, a semnalat, de altfel, atrocitățile la care au fost supuși locuitorii români indiferent de statutul lor social³.

În aceste momente dificile, solidaritatea românilor de pretutindeni avea să se manifeste cu pregnanță. Au venit în sprijinul fraților lor din zona liniei de demarcație, năpăstuiți de ocupanții unguri, locuitorii din restul provinciei, atât prin strângerea de fonduri în bani, cât și prin donații de bunuri materiale și de produse alimentare.

Inițiativa colectării de fonduri bănești și de contribuții materiale, în scopul ajutorării românilor din zona liniei de demarcație, supuși represiunilor maghiare, a revenit femeilor române din Sibiu și din împrejurimi. În adunarea *Reuniunii Femeilor Române din Sibiu* din 18 martie 1919, acestea au decis înființarea *Fondului Jertfelor Liniei Demarcaționale*. Scopul fondului, care urma să se constituie din „*colecte, chete, daruri ori alte ofrande de la locuitorii întregii țări românești, precum și de la oficii publice, bisericești, institute particulare și de umanitate*”, era acela de a veni în sprijinul victimelor violențelor maghiare⁴.

1 Kirițescu 1989, p. 417.

2 Preda, Alexandrescu, Prodan 1994, pp. 162-163; Kirițescu 1989, p. 417.

3 *Telegraful Român*, nr. 27/1919, p. 2; *Telegraful Român*, nr. 47/1919, pp. 2-3.

4 *Telegraful Român*, nr. 27/1919, p. 2; Cf. V. Mărculeț, Al. Bucur, „Constituirea și funcționarea „Fondului Jertfelor Liniei Demarcaționale” (1919), reflectată în presa românească din Transilvania”, în *Misiunea*, Revista Centrului de Cercetare a con-